

Romeu i Julieta segons Plató

GETTY

JOAN GARÍ

L'origen d'aquesta narració és un guió cinematogràfic que Hans Fallada va emprendre durant els anys de la Segona Guerra Mundial. La pel·lícula subsegüent, que s'havia de mantindre fidel –com tot a l'Alemanya de Hitler– a l'espessa doctrina nacionalsocialista, mai va veure la llum. L'estudi de Carl Froelich & Co., on s'havia de rodar, va resultar destruït pels bombardejos aliats l'any 1944. Vist el panorama, Fallada va convertir el material original en una novel·la. A pesar que no hi ha al·lusions polítiques directes al text (tal com ell va exigir ja en l'època del guió), s'hi respira una certa complaença amb els èxits econòmics de l'Alemanya nazi, que certament va propiciar treball i prosperitat econòmica als anys 30.

El relat té, molt acusadament, un cert aire de contalla infantil. Johannes Wiebe, fill menut d'una pròspera nissaga, no vol saber dels seus i aprofita el tancament de la fàbrica familiar per anar-se'n a treballar als Estats Units. Vol fer-se un home i demostrar a sa mare i al seu germà Thomas que es pot guanyar la vida honradament, sense dependre dels seus diners. Arriba, doncs, a Nova York i fa cap a l'hotel de la Young Men's Christian Association, on es troba "un onfany minúscul amb un llit, una cadira, una perxa i un mirall". L'anècdota em sorprèn i desperta alguns dels tentacles de la meua memòria personal. Fa un quart de segle jo també vaig anar a parar, amb un visat de treball, a l'hotel de la YMCA de la Gran Poma, al final del carrer 34 Oest (he contat l'experiència al llibre *Història d'Amèrica*, A Contra Vent). El relat de Fallada em permet comprovar que les cambres minimalistes d'aquest peculiar

AQUEST COR QUE ET PERTANY
HANS FALLADA
EDICIONS DE 1984 / MAEVA
TRAD. RAMON MONTON
288 PÀG. / 17,90 €

lloc ja eren així als anys 30... tot i que ara la perxa i el mirall han estat substituïts per una televisió (*God bless America!*). De tota manera, sembla que Fallada no havia posat mai un peu als Estats Units, almenys abans d'escriure aquesta novel·la. La seua informació era llibresca, però era correcta.

Dos germans enfrontats

L'experiència estatunidenca no és excessivament grata, siga com siga, i Johannes torna a Alemanya malalt i derrotat. Per sort, en un mercat coneix Johanna Lark, una eixerida venedora de qui queda profundament enamorat. Es fan parella, Hannes (ell) i Hanne (ella), d'acord amb la teoria platònica de la mitja taronja: un home apocat, tristo i feble se suma a una dona alegre, vivaç i enèrgica. El xicot declara a la xicota que ella és "el cor que em pertany", precisament l'expressió que havia usat sa mare quan ell va abandonar la mansió familiar. La coincidència no és casual. Els viarans del relat col·locaran Johanna i la mare de Johannes cara a cara, en un context en què aquest es veu impel·lit a triar entre les dues. Hi ha, això sí, una tercera figura en discòrdia: Thomas, el germà de Johannes. En absència del pare d'ambdós, de qui no sabem res, Thomas és un tipus cruel i desprietat, que menysprea Johannes i porta amb mà de ferro el negoci familiar. Acceptant Johanna, la mare decideix allunyar Thomas del seu costat, i recuperar així el fill pròdig, I conte contat, conte acabat.

És difícil, en tot cas, esbrinar els autèntics motius de Fallada per escriure un relat com aquest. En una època en què els Estats Units estan immersos en la Gran Depressió, mentre l'economia alemanya emprèn la ruta del creixement, Hannes i Hanne podrien ser Romeu i Julieta amb un cartell de propaganda nazi al fons, però hi falta ambició literària. Una història, en fi, que es llegeix bé però que no ha remogut cap emoció especial en aquest lector. ♦♦

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Adéu, adéu, Kindle!

Fa uns quants dies aquest diari publicava una notícia que té molta més profunditat del que sembla a primera vista. Informacions procedents de la Gran Bretanya indicaven que el gegant Amazon estava començant a disminuir la presència que ocupa el seu lector electrònic Kindle en les seves llibreries a favor dels llibres de paper. La raó és simple i Amazon es mou per interessos: la facturació de lectors electrònics baixa, la dels llibres de paper puja. Ens trobem davant de la materialització del que molts hem dit des del principi: que la implantació del lector electrònic no arribaria a consumir-se. I que el canvi d'hàbit lector (del paper a la pantalla) no es donaria. En el fons les raons són prosaiques i els impulsors del lector electrònic ho sabien des del principi: oferim un nou aparell, traquem-ne beneficis ràpids i liquidem-lo quan comenci a ser deficitari. Tots els que clamaven a favor del lector electrònic, basant-se en la bondat i practicitat que representava (en la majoria dels casos, certa) així com en la universalització de la cultura gràcies al poder immens (i barat) de la xarxa, es queden amb un pam de nas.

NÉIXER OBSOLET

El lector electrònic ja va néixer obsolet com a aparell: en un no res va ser superat. No tant per la banda tecnològica sinó per la de la carrera consumista. S'ha vist als Estats Units, campions de la lectura electrònica: la majoria que s'han comprat un Kindle també són compradors habituals de llibre en paper. Els lectors nous, joves, se'n van directes als nous productes, influenciats per les grans companyies (bàsicament, sofisticació dels *smartphones* i *tablets*) i se salten el Kindle. "El Kindle? Per a què serveix?" "Per llegir llibres". "Ah. I per a què més?" "En principi, per a res més". "Adéu..." Em sap greu, però el moviment estratègic d'Amazon promet més maldecaps per als propietaris de Kindles i similars. En el moment que l'obsolescència sigui total, començarà a haver-hi problemes per actualitzar-lo, per obtenir recanvis... L'única solució, a mitjà termini, és que les multinacionals dels productes informàtics decideixin invertir una mica en els seus productes estrella perquè, a més a més, s'hi pugui llegir amb més qualitat (no estan dissenyats per a aquesta funció: hi llegeixes un llibre i et cremes els ulls). El llibre electrònic ha fet llufa. Amén. ♦♦

L'APARADOR

ARA

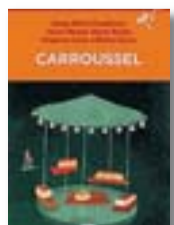
FICCIO

'Signor Hoffman'
EDUARDO HALFON
Asteroides

Eduardo Halfon és un dels nous valors de la literatura de Guatemala. Ha publicat onze llibres, en els quals els narradors exploren els vincles amb el món jueu. És el cas d'aquest recull de relats, que comença amb el viatge d'un escriptor a Itàlia per homenatjar el seu avi, mort a Auschwitz.

FICCIO

'Carrusel'
DIVERSOS AUTORS
Sembra Llibres

Aquest juliol el festival Grec de Barcelona va presentar quatre obres de teatre singulars escrites per J.M. Fonalleras, Imma Monsó, Marta Rojals, Francesc Serés i Màrius Serra. Reunides ara al volum *Carrusel*, mostren petites dosis de venjança, cinisme, hipocresia i humor negre.

FICCIO

'La llibreria encantada'
C. MORLEY
Viena edicions

El conegut llibreter ambulat creat per Christopher Morley decideix establir-se al cor de Brooklyn, en un local amb rebotiga que, juntament amb la seva dona, converteix en una llibreria de segona mà on es pot trobar gairebé de tot. És tracta d'una comèdia deliciosa i optimista traduïda per Dolors Udina.